

Helsingfors/Mariehamn 25.10.2010

Nr 35/10

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
29.9.2010, nr 133/2010.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av 15a § landskapslagen om bekämpande av oljeskador, antagen av lagtinget 29.9.2010.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Genom landskapslagen om ändring av landskapslagen om bekämpande av oljeskador (ÅFS 53/2009) gjordes bestämmelserna i 2a kap. i rikets lag om förhindrande av miljöförorening från fartyg (FFS 300/1979) tillämpliga i landskapet i fråga om när oljeutsläppsavgift påförs, om säkrande av en oljeutsläppsfordran samt om oljeutsläppsavgiftens belopp och om vem som ska betala avgiften. Bestämmelserna om oljeutsläppsavgift i nämnda rikslag har upphävts och ersatts av bestämmelserna i 3 kap. i rikets miljöskyddslag för sjötrafik (FFS 1672/2009, nedan rikslagen). Genom landskapslagen görs bestämmelserna i sist nämnda kapitel tillämpliga i landskapet.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt landskapslagens 15 a § andra mening görs bestämmelserna i 3 kap. i miljöskyddslagen för sjötrafik om när oljeutsläppsavgift påförs, om säkrande av en oljeutsläppsfordran samt om oljeutsläppsavgiftens belopp och om vem som ska betala avgiften tillämpliga i landskapet. Denna bestämmelse är diffus eftersom det inte klart framgår vilka bestämmelser i rikslagens 3 kap. som blir tillämpliga. Med beaktande av att nämnda kapitel huvudsakligen reglerar dessa angelägenheter samt av övriga bestämmelser i landskapslagen om bekämpande av oljeskador försvårar denna brist dock inte i avgörande mån tillämpningen av landskapslagen. Ålandsdelegationen noterar i sammanhanget att i ingressen till landskapslagen anges att genom landskapslagen ändras 15a § 2 och 3 mom. i land-

skapslagen om bekämpande av oljeskador sådana de lyder i landskapslagen 2009/53. Med beaktande av innehållet i momenten avses uppenbarligen att 1 och 2 mom. i 15a § ändras. Denna felaktighet saknar betydelse ur behörighetssynpunkt.

Enligt 18 § 6 och 10 punkterna i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om allmän ordning och säkerhet, natur- och miljövård, friluftsliv och vattenrätt.

I 27 § 13 punkten i självstyrelselagen har handelssjöfarten samt farleder för handelssjöfarten hänförts till rikets behörighet, medan båttrafiken och farleder för den lokala sjötrafiken i 18 § 21 punkten har hänförts till landskapets behörighet.

Enligt 18 § 5 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet bl.a. i fråga om grunderna för avgifter till landskapet och enligt 18 § 25 punkten har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Ålandsdelegationen anförde i utlåtande 28.1.2009 över landskapslagen (ÅFS 53/2009) att oljeutsläppsavgiftens primära målsättning var att förhindra oljeutsläpp i Östersjön och inte att bringa inkomster till staten, eller för Ålands del landskapet. Med anledning härav, och då lagstiftningen gällande förhindrande av oljeutsläpp även från fartyg har ansetts utgöra en landskapsangelägenhet, ansåg Ålandsdelegationen att oljeutsläppsavgiften närmast var att hänföra till rättsområdet natur- och miljövård och sålunda till landskapets lagstiftningsbehörighet. I enlighet härmed anfördes att den oljeutsläppsavgift som debiterades i landskapet skulle tillfalla landskapet. Även högsta domstolen anförde i utlåtande 24.3.2009 över landskapslagen att målsättningen med att införa ett system med en påföljdsavgift var att förhindra att olja släpps ut. Det är fråga om en miljörättslig reglering inom sjöfarten. Miljöskyddsintresset var det primära målet för regleringen.

Rikslagens 6 § berättigar gränsbevakningsväsendet att stoppa ett fartyg för att utreda ett oljeutsläpp eller säkra en avgiftsfordran, samt att som villkor för att fartyget ska få fortsätta sin färd kräva att en tillräcklig penningssäkerhet ställs för fullgörande av en eventuell avgiftsskyldighet. Med anledning härav påpekar Ålandsdelegationen att av högsta domstolens utlåtande 23.7.1976 framgår att reglerandet av handelsfartygs fria rörlighet är att hänföra till området handelssjöfart som utgör riksbehörighet. Bestämmelsen överensstämmer till denna del med motsvarande bestämmelse i rikslagen och kan med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagen. Besvär över nämnda åtgärder kan enligt rikslagen anföras hos sjörättsdomstolen vid Helsingfors tingsrätt. Dessa besvärbestämmelser gäller även i landskapet. I övrigt utgår Ålands-

delegationen från att avsikten inte varit att göra besvärsmålsbestämmelserna i rikslagen tillämpliga i landskapet i ärenden som hör till landskapets behörighet, utan härvid är besvärsmålsbestämmelserna i självstyrelselagens 25 § tillämpliga.

Bestämmelserna i rikslagens 15 och 17 § gäller verkställighet av oljeutsläppsavgift och är att hänföra till utskökningsväsendet, som såsom en del av rättsväsendet utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 23 p. Bestämmelsen kan med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagen.

Rikslagens 16 § 2 mom. gäller dröjsmålsränta på belopp som förfallit till betalning. I landskapets behörighet gällande bl.a. avgifter ingår att bestämma räntesatsen. Beträffande dröjsmålsräntans storlek har en hänvisning till räntelagen (FFS 633/1982) intagits. Bestämmelsen föranleder ingen anmärkning ur behörighetssynpunkt.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Olsson jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare